Parašė Vacys Paulauskas
Pirmadienis, 17 Gruodis 2012 14:09

Meškeriotojų kalbos aktualijos

Lietuvos žvejų mėgėjų galimybės plečiasi nenusakomais tempais. Tai lemia nuolat skubanti pirmyn naujų žūklės įrankių gamyba, plintantis bendravimas, naujų specifinių meškeriojimo būdų atsiradimas ir gausi literatūra užsienio kalbomis. Didžiausią įtaką meškeriotojams turi anglų kalba. Kaip tik iš jos ateina svetimybės, kurių, kiek įmanydami, stengiasi išvengti patys meškeriotojai, o jiems padeda kalbininkai. Jau retai vartojamas žodis *fyderis,* o sakoma *dugnin ė meškerė su šėryklėle*
. Spiningavime atlikę perversmą
džigai
virto
galvakabliais.
Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) raginimas meškeriotojams bendrauti taisyklinga kalba būtinas, bet kalbininkai, matyt, nepastebėjo, kad meškeriotojai
džigui
davė
galvakablio
pavadinimą, o kalbininkai siūlo šį masalą vadinti
žiūre, ake.

Žvejybinių kelionių metu susiduriama su *basų* meškeriojimu. Kalbos patarimuose šias žuvis siūloma vadinti *ešeriliais.* Žodis tikrai sugalvotas gražus, tik gaila, kad šių žuvų ešeržuvių būryje daug ir meškeriotojai sunkiai supranta, su kuria žuvų rūšimi susiduria. Juozo Virbicko sudarytame „Žuvų pavadinimų žodyne“, kuriam (VLKK) neprieštarauja, randame 52 žuvų rūšis, kurių pavadinimai anglų kalba prasideda žodžiu *bass* (ešerys), o greta žodžio *basses* (ešeriai) randame paminėta 17 šeimų ir genčių. Meškeriotojai turėtų visada išsiaiškinti pilną žuvų rūšies pavadinimą anglų arba lotynų kalba ir žodis *ešeriliai* taptų nereikalingas. Būtent šitaip elgiasi Jonas Ravickas 2001m. ,,Meškeriotojo“ Nr. 12 (75) straipsnyje „Ešerinių žuvų žūklė Viskonsino valstijoje“: „Kol kalbininkai ir ichtiologai nesugalvojo kitų šių žuvų *(Bass)* pavadinimų, gal susitarkime „*largemouth bass“* vadinti „*didžiaburniu“, „smallmouth bass“* – *„mažaburniu“. „* Žuvų pavadinimų žodynas“ išleistas 2005 m. ir jame *smallmouth (black)bass* vadinamas mažažiočiu upėtakiniu ešeriu, o *(northern) largemouth bass, largemouth black bass* – didžiažiočiu upėtakiniu ešeriu. Abi žuvų rūšys yra ne ešerinių, bet ausytųjų ešerių šeimos.

Labai tvirtas pozicijas tarp meškeriotojų išsikovojęs *vobleris.* Pirmasis, ir ko gero vienintelis, šio masalo pavadinimo atsisakė meškeriotojų kalbos puoselėtojas, dovanojęs mums *avižėlę, sukrę, sukriukę* ir daug kitų kalbos patarimų, dr. Juozas Savickas. Jo rašiniuose vietoje *voblerio* plėšriąsias žuvis vilioja *narūnė* arba *narduolė.* VLKK patarimas pasinaudoti žodžiais *viliokas* arba *blizgė su liežuvėliu* įdomus, bet vilioku arba viliokliu dažnai pavadinami įvairiausių rūšių masalai, o tarp voblerių yra masalų be liežuvėlių. Tai lietuviškų pavadinimų neturintys *poperiai, džerkai*

ir kitokios įdomybės. Voblerių rūšių prigaminta labai daug ir jų pavadinimai dažniausiai vartojami nelietuviški. Pvz.:
Salmo, Nilsmasters, Jaxon FL, Hornet, Butcher
ir daugybė kitų. Apie žvejybą jais parašyta daug straipsnių. Štai vieno pavadinimas – „Tvičingas su minnow tipo vobleriais“.

Tarp minkštųjų masalų, vadinamų guminukais, populiariausi *tvisteris* ir *riperis.* VLKK juos pataria keisti *vir pė* ir *žuvilė.*
Sugalvoti žodžiai labai gražūs, bet nurungs senuosius jie sunkiai. Bus panašiai kaip su *nuodėguliu.*
Rašyk ir aiškink kaip nori, bet kol nepasakai, jog kalbama apie *rotaną,* mažai kas supranta. Apie meškeriojančių museline meškere kalbą geriau neužsiminti. Joje angliškų žodžių daugiau nei lietuviškų...